

Dosarul nr. 2ra-53/21

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Briceni (jud. A. Procopișina)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. S. Procopciuc, N. Chircu, E. Grumeza)

DECIZIE

12 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Svetlana Filincova
Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către lichidatorul Asociației de Economii și Împrumut „Colicăuți”, în proces de lichidare benevolă, Alexandru Bostan,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea pe acțiuni „Corporația de Finanțare Rurală” împotriva Asociației de Economii și Împrumut „Colicăuți”, intervenienți accesorii Alexandru Bostan, Ion Agachii, Ion Gangura, Galina Cicanci, Oleg Ceban, Valeriu Iașan, Pavel Mitioglu și Sandu Șamatailo cu privire la încasarea datoriei și constatarea nulității absolute a contractului de cesiune a creanțelor,

împotriva deciziei din 07 iulie 2020 a Curții de Apel Bălți, prin care au fost admise apelul declarat de către Societatea pe acțiuni „Corporația de Finanțare Rurală” și cererea de alăturare la apel depusă de către Ion Gangura, a fost casată integral hotărârea din 20 septembrie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni și a fost emisă o nouă hotărâre cu privire la admiterea acțiunii,

constată:

La 15 martie 2014, SA „Corporația de Finanțare Rurală” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Asociației de Economii și Împrumut „Colicăuți” cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, în temeiul contractului de împrumut nr. 010/TL/178/2008 din 16 aprilie 2008, cu termenul final de rambursare – 20 aprilie 2011 și a contractului de împrumut nr. 011/TL/178/2008 din 19 iunie 2008, cu termenul final de rambursare – 01 iulie 2011, a acordat pârâtului două împrumuturi în sumă de 2 217 000 de lei, pentru a fi reîmprumutați membrilor asociației.

A menționat că, pentru utilizarea sumelor primite conform contractelor de împrumut enunțate, pârâtul s-a obligat la plata dobânzii în mărime de 21% anual și

pentru sumele restante ale împrumutului, s-a obligat la plata dobânzii de întârziere în mărimea dublei dobânzi stabilite de contract – 42% anual, iar pentru neplata în termen a dobânzii calculate, s-a obligat la plata penalității în mărime de 0,2% pentru fiecare zi de întârziere a plății dobânzii.

A susținut că, în temeiul contractului de împrumut nr. 029/TS/178/2010 din 14 aprilie 2010, i-a acordat pârâtului un împrumut în sumă de 274 000 de lei, cu termenul final de rambursare – 15 aprilie 2011.

A afirmat că, pentru utilizarea sumelor primite conform contractului de împrumut, pârâtul s-a obligat la plata dobânzii în mărime de 15% anual și pentru sumele restante ale împrumutului, s-a obligat la plata dobânzii de întârziere în mărimea dublei dobânzi stabilite de contract – 25% anual, iar pentru neplata în termen a dobânzii calculate, s-a obligat la plata penalității de 0,1% pentru fiecare zi de întârziere.

A declarat că, pârâtul nu și-a onorat obligațiile contractuale, astfel, datoria totală la contractele de împrumut enunțate a constituit suma de 612 558,40 de lei, dintre care împrumutul restant în sumă de 273 203,80 de lei, dobânda de întârziere în sumă de 309 541 de lei și penalitatea în sumă de 29 813,60 de lei.

A solicitat încasarea de la pârât a sumei de 612 558 de lei și a taxei de stat.

La 29 ianuarie 2015 SA „Corporația de Finanțare Rurală” a depus cerere de concretizare a acțiunii (f. d 85-88, vol. I).

În motivarea cererii de concretizare reclamantul a indicat că, în temeiul contractelor de împrumut nr. 011/TL/178/2008 din 19 iunie 2008, nr.013/TL/178/2009 din 21 februarie 2009 și nr. 029/TS/178/2010 din 14 aprilie 2010, a acordat pârâtului 3 împrumuturi în sumă totală de 5 054 000 de lei, cu scadența la 01 iulie 2011, 25 februarie 2012 și, respectiv, 15 aprilie 2011.

A menționat că, pentru utilizarea împrumuturilor acordate, pârâtul s-a obligat să achite dobânda contractuală de 21% anual (conform pct. 2.4.1 din contractul de împrumut nr. 011/TL/178/2008), 24,5% anual (conform pct. 2.3.1 din contractul de împrumut nr. 013/TL/178/2009) și 15% anual (conform pct. 6.1. din contractul de împrumut nr. 029/TS/178/2010).

A susținut că, pârâtul nu a executat corespunzător obligațiile asumate privind rambursarea împrumuturilor și plata dobânzilor aferente în termenele stabilite prin contractele de împrumut enunțate și, astfel, prin reclamația din 24 martie 2014, pârâtul a fost somat referitor la achitarea datoriilor contractuale până la 03 aprilie 2014, însă ultimul nu s-a conformat revendicărilor și nici nu a comunicat motivele ignorării reclamației.

A specificat că, la 21 februarie 2011, între AEÎ „Colicăuți”, în calitate de cedent și SA „Corporația de Finanțare Rurală”, în calitate de cedent, a fost încheiat contractul de cesiune a creanțelor nr. 178/2011, prin care cedentul, în contul achitării datoriei sale către cesionar, a transmis, iar cesionarul a primit dreptul de a cere și primi de la următoarele 118 persoane menționate în contract, numiți în continuare debitori, sumele datoriilor acordate acestora de către AEÎ „Colicăuți”, existente la data semnării prezentului contract.

A afirmat că, contractul de cesiune a creanței nr. 178/2011 din 21 februarie 2011 a fost încheiat fără intenția de a produce efecte juridice, motiv pentru care

urmează a fi constatată nulitatea absolută a acestuia în temeiul art. 221 alin. (1) din Codul civil (în redacția de până la 01 martie 2019).

A relevat că, SA „Corporația de Finanțare Rurală”, după încheierea contractului de cesiune a creanței, nu a întreprins nici o acțiune în vederea valorificării creanțelor cesionate.

A notat că, pârâtul nu a reflectat în evidența sa contabilă efectele juridice specifice contractului de cesiune a creanțelor nr. 178/2011. Această circumstanță elucidează atitudinea reală a pârâtului în privința creanțelor cesionate fictiv reclamantului, care după semnarea contractului a continuat să reflecte datoriile contractuale atât în evidența sa contabilă, cât și în rapoartele financiare și specializate prezentate autorității de supraveghere.

A solicitat constatarea nulității absolute a contractului de cesiune a creanțelor nr. 178/2011 din 21 februarie 2001, încheiat cu Asociația de Economii și Împrumut „Colicăuți” și încasarea de la pârât a datoriei contractuale în sumă de 1 213 764,66 de lei, formată din împrumut restant în sumă de 1 183 204 lei și dobânda restantă pe contractele de împrumut în sumă de 30 560,86 de lei.

La 10 decembrie 2015 SA „Corporația de Finanțare Rurală” a depus o cerere, prin care a solicitat atragerea în proces în calitate de intervenienți accesorii pe Ion Gangura și Alexandru Bostan.

La 23 martie 2016 SA „Corporația de Finanțare Rurală” a depus o cerere, prin care a solicitat atragerea în proces în calitate de intervenienți accesorii pe Ion Agachi și Oleg Ceban.

La 17 mai 2016 SA „Corporația de Finanțare Rurală” a mai depus o cerere, prin care a solicitat atragerea în proces în calitate de intervenienți accesorii pe Galina Cicanci, Pavel Mitioglu, Pavel Șamatailo și Valeriu Iașan.

Prin încheierea din 05 mai 2016 a Judecătoriei Briceni, a fost admisă cererea depusă de către SA „Corporația de Finanțare Rurală” și au fost atrași în proces în calitate de intervenienți accesorii Ion Gangura și Alexandru Bostan.

Prin încheierea din 15 iunie 2016 a Judecătoriei Briceni, a fost admisă cererea depusă de către SA „Corporația de Finanțare Rurală” și au fost atrași în proces în calitate de intervenienți accesorii Ion Agachi și Oleg Ceban.

Prin hotărârea din 20 septembrie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni, a fost respinsă acțiunea depusă de către SA „Corporația de Finanțare Rurală” ca fiind neîntemeiată.

La 03 octombrie 2018 SA „Corporația de Finanțare Rurală” a declarat apel nemotivat, iar la 15 ianuarie 2019 a declarat apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

La 26 decembrie 2018 Ion Gangura a depus cerere de alăturare la apelul declarat de către SA „Corporația de Finanțare Rurală”, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

Prin decizia din 09 iulie 2019 a Curții de Apel Bălți, au fost admise apelul declarat de către SA „Corporația de Finanțare Rurală” și cererea de alăturare la apel depusă de către Ion Gangura, a fost casată integral hotărârea primei instanțe și a fost

emisă o nouă hotărâre, prin care a fost admisă acțiunea depusă de către SA „Corporația de Finanțare Rurală”, au fost încasate de la Asociația de Economii și Împrumut „Colicăuți” în beneficiul SA „Corporația de Finanțare Rurală” datoriile contractuale în sumă totală de 1 213 764,66 de lei, a fost constatată nulitatea absolută a contractului de cesiune a creanțelor nr. 178/2011 din 21 februarie 2011, încheiat între Asociația de Economii și Împrumut „Colicăuți” și SA „Corporația de Finanțare Rurală” și au fost încasate de la Asociația de Economii și Împrumut „Colicăuți” în beneficiul SA „Corporația de Finanțare Rurală” suma de 38 122,94 de lei, cu titlu de taxă de stat achitată în prima instanță și suma de 27 384,71 de lei, cu titlu de taxă de stat achitată în instanța de apel.

Prin decizia din 18 decembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de către Asociația de Economii și Împrumut „Colicăuți”, în proces de lichidare benevolă, a fost casată integral decizia instanței de apel și a fost trimisă cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 07 iulie 2020 a Curții de Apel Bălți, au fost admise apelul declarat de către SA „Corporația de Finanțare Rurală” și cererea de alăturare la apel depusă de către Ion Gangura, a fost casată integral hotărârea primei instanțe și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care a fost admisă acțiunea depusă de către SA „Corporația de Finanțare Rurală”, a fost constatată nulitatea absolută a contractului de cesiune a creanțelor nr. 178/2011 din 21 februarie 2011, încheiat între Asociația de Economii și Împrumut „Colicăuți” și SA „Corporația de Finanțare Rurală” și au fost încasate de la Asociația de Economii și Împrumut „Colicăuți” în beneficiul SA „Corporația de Finanțare Rurală” datoriile contractuale în sumă totală de 1 213 764,66 de lei și taxa de stat în sumă de 65 507 lei.

La 17 septembrie 2020 lichidatorul Asociației de Economii și Împrumut „Colicăuți”, în proces de lichidare benevolă, Alexandru Bostan a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel este neîntemeiată și ilegală, deoarece instanța de apel nu a stabilit toate circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei, a interpretat și aplicat eronat normele de drept material și procesual, a constatat eronat circumstanțele speței, a ignorat argumentele intimatului, a analizat superficial probele și înscrisurile anexate cauzei.

A menționat că, din cauza situației de pandemie, la ședințele de judecată ulterioare, care au fost stabilite de instanța de apel deja după instituirea situației de stare excepțională în sănătate publică pe întreg teritoriul Republicii Moldova pînă la 30 iunie 2020 (hotărârea Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică nr. 11 din 15 mai 2020), recurentul nu a avut nici o posibilitate reală, obiectivă și concretă ca să prezinte/depună toate probele necesare, să angajeze un reprezentant legal și să fie prezent în ședința de judecată, cerință invocată ferm și fără echivoc, or, astfel, instanța de apel nu i-a asigurat dreptul la un proces echitabil, bazat pe principiul contradictorialității, să-și apere drepturile și interesele legale într-un proces public și echitabil, în fața unei instanțe de judecată obiectivă și imparțială.

A susținut că, conform pct. 8 din hotărârea Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică nr. 11 din 15 mai 2020, a fost interzis pînă la data de 30 iunie

2020 aflarea persoanelor în vîrstă de peste 63 de ani în afara domiciliului și în spațiile publice fără necesitate stringentă, cu posibilitatea de prelungire a termenului de interdicție în funcție de situația epidemiologică, iar conform pct. 33 din hotărârea nr.11 din 15 mai 2020, nerespectarea măsurilor de sănătate publică expuse în prezenta hotărâre constituie pericol pentru sănătatea publică și va servi temei pentru tragere la răspundere contravențională și/sau penală a persoanelor vinovate. Ulterior, conform hotărârii Comisiei nr. 18 din 24 iunie 2020, interdicțiile și sancțiunile au fost prelungite până pe data de 15 iulie 2020, cu posibilitate de prelungire.

A afirmat că, în cererile depuse în lunile mai și iulie 2020, Alexandru Bostan, având calitatea de intervenient accesoriu și, concomitent, de lichidator al procedurii de lichidare benevolă a AEÎ „Colicăuți”, a comunicat ferm că, este născut în anul 1955, are vîrsta de peste 63 de ani, respectiv, este persoană care se atribuie la persoanele aflate în zona de risc sporit. Prin urmare, se interzice pînă la 30 iunie 2020 aflarea în afara domiciliului și în spațiile publice fără necesitate stringentă. Ulterior, interdicția a fost prelungită pînă la 15 iulie 2020, deci ședința de judecată din 07 iulie 2020 a fost petrecută anume în perioada aplicării interdicției.

A notat că, din informațiile afișate site-ul oficial al Curții de Apel Bălți rezultă că, la 07 iulie 2020 doar în două procese civile au avut loc ședințe de judecată, iar în restul cauzelor, ședințele de judecată au fost amânate sau au fost anunțate întreruperi, ceea ce întărește convingerea că, instanța de apel a examinat cauza în lipsa recurentului într-un mod arbitrar.

A considerat că, prin decizia recurată i-a fost încălcat vădit și incontestabil dreptul la apărare și dreptul la un proces echitabil, drepturi consfințite expres de Constituția RM (art. 26) și Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (art. 6).

De asemenea, a considerat că, aprecierile, concluziile și constatările instanței de apel sunt absolut eronate, arbitrare, inconsistente și nejustificate, ignorându-se principiul loialității și buneicredințe.

A declarat că, instanța de apel a ignorat elementar conținutul clauzei indicate în pct. 1.1 din contractul de cesiune a creanțelor, care stipulează expres că, cedentul în contul datoriei sale către cesionar transmite, iar cesionarul primește dreptul de a cere și primi de la următoarele 118 persoane menționate și care urma în mod imperativ să fie examinate în coroborare cu art. 556 alin. (1) din Codul civil, care statuează că, o creanță transmisibilă și sesizabilă poate fi cesionată de titular (cedent) unui terț (cesionar) în baza unui contract. Din momentul încheierii unui astfel de contract, cedentul este substituit de cesionar în drepturile ce decurg din creanță.

A relevat că, pretențiile înaintate în temeiul contractelor de împrumut invocate în cererea de chemare în judecată au fost stinse la 21 februarie 2011, data semnării contractului de cesiune a creanțelor nr. 178/2011 între SA „Corporația de Finanțare Rurală” și AEÎ „Colicăuți”. Or, nu în zadar Corporația a tăinuit actul juridic semnat și fapte incontestabile.

A subliniat că, circumstanțele date se confirmă prin act juridic valabil și legal, semnat de persoane împuternicite ale cedentului și cesionarului, valabilitatea cărora s-a confirmat inclusiv prin raportul de expertiza grafoscopică, contractul fiind încheiat în conformitate cu art. 556 alin. (5) din Codul civil.

A considerat că, pretenția intimatului cu privire la încasarea datoriilor urmează a fi respinsă ca neîntemeiată, deoarece prin cesionarea dreptului de a cere și de a primi creanțele față de debitorii săi, recurentul și-a onorat obligațiunile contractuale, în contul achitării datoriilor față de SA „Corporația de Finanțare Rurală” fiind transmise creanțele sale față de debitorii săi în număr de 118, în cuantum esențial mai mare decât datoria restantă. Or, speței date urmează a fi aplicate dispozițiile art.642 alin. (1) din Codul civil.

A reiterat că, instanța de apel a menționat despre lipsa intenției părților, însă într-o manieră absolut arbitrară, neîntemeiată și nejustificată, a concluzionat că, lipsa intenției SA „Corporația de Finanțare Rurală” de a produce efecte juridice prin contractul de cesiune a creanțelor din 21 februarie 2011 este motivată și prin faptul că, acest act juridic a fost semnat fără respectarea procedurilor interne prealabile de aprobare a unei decizii colegiale în acest sens la comitetul de creditare al intimatului-apelant. Or, în mod arbitrar și abuziv lipsa intenției părților se rezumă, de fapt, doar la lipsa intenției SA „Corporația de Finanțare Rurală” de a produce efecte juridice prin contractul de cesiune a creanțelor din 21 februarie 2011, însă despre intenția AEÎ „Colicăuți”, instanța de apel nu mai menționează și nu se mai ține cont.

A considerat că, este eronată, arbitrară și neîntemeiată concluzia instanței de apel precum că, contractul de cesiune a creanțelor nr. 178/2011 din 21 februarie 2011 este lovit de nulitatea absolută prevăzută la art. 221 alin. (1) din Codul civil, dat fiind faptul că, intenția părților nu s-a rezumat la cesionarea creanțelor, dar la crearea unei pârghii juridice de asigurare a recuperării creanțelor, intimatului-apelant de la asociație, împotriva unor eventuale impedimente sub forma măsurilor de stabilizare ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

A menționat că, deși a invocat art. 221 din Codul civil, instanța de apel a desconsiderat vădit prevederile art. 8 din Codul civil.

A mai menționat că, instanța de apel a ignorat în totalitate prevederile art.195 și 196 din Codul civil, cât și ale art. 512 și 514 din Codul civil.

A invocat că, concluziile instanței de apel sunt contrare jurisprudenței și practicii unificate ale Curții Supreme de Justiție, precum și explicațiilor Plenului Curții Supreme de Justiție din Hotărârea explicativă nr. 1 din 07 iulie 2008 cu privire la unele chestiuni referitoare la aplicarea de către instanțele judecătorești a legislației ce reglementează nulitatea actului juridic civil (pct. 12).

A susținut că, instanța de apel intenționat a făcut abstracție de la un element esențial și exhaustiv stabilit expres în Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 1 din 07 iulie 2008 și, anume, că numai în cazul în care ambele părți nu au intenția să-l execute, prin care Plenul are în vedere expres intenția ambilor părți.

A afirmat că, după ce a invocat o sumedenie de motive și temeuri ale nulității actului juridic, în ultimă instanță Corporația a motivat că, actul juridic contestat a fost încheiat fără intenția de a produce efecte juridice (actul juridic fictiv), fiind lovit de nulitate absolută, fără a demonstra, însă, că lipsește manifestarea de voință din partea recurentului, unul din elementele definiției ale actului juridic consfințit în art. 195 din Codul civil. Este evident că, prin semnarea actului contestat, recurentul

și-a manifestat voința în mod cert și fără echivoc, a demonstrat că nu a pus piedici, nu s-a eschivat, ba chiar a lăsat absolut totul la discreția Corporației și a contribuit întru totul ca ultima să își valorifice creanțele.

A notat că, instanța de apel urma să aplice prevederile art. 732 alin. (2) din Codul civil, care reglementează că, în caz de dubiu, contractul se interpretează în favoarea celui care a contractat obligația și în defavoarea celui care a stipulat-o. În toate cazurile, contractul se interpretează în favoarea aderentului sau a consumatorului.

A considerat că, decizia recurată este contrară materialelor și circumstanțelor cauzei, contrară principiului forței obligatorii a contractelor, or, atât timp cât contractul a fost perfect valabil încheiat, după formă, conținut, cât și după alte criterii legale obligatorii, actul juridic este protejat de principiul legal *pacta sunt servanda*. Acest principiu fundamental reprezintă regula de drept, conform căreia actul juridic civil legal încheiat se impune părților întocmai ca legea, are forță obligatorie nu numai pentru părțile acestuia, ci și pentru organul de jurisdicție investit cu soluționarea unui litigiu.

A relevat că, atât timp cât nu a inițiat nici o acțiune privind dezacordul și/sau vreo obiecție relevantă privind neexecutarea și/sau executarea necorespunzătoare a obligațiilor contractuale asumate de AEÎ „Colicăuți”, rezultă că Corporația era pe deplin satisfăcută de convenția încheiată, de efectele juridice ale acesteia.

A specificat că, instanța a ignorat în totalitate probele și explicațiile aduse și, anume, după semnarea contractului de cesiune, cedentul AEÎ „Colicăuți” a efectuat transferuri în beneficiul Corporației.

A declarat că, Corporația nici nu a negat faptul că, până la acțiunea în judecată (aprilie 2014) nu a întreprins nici o acțiune, prin care să ceară Asociației executarea corespunzătoare a obligațiilor asumate, nu a solicitat niciodată cedentului transmiterea eventualelor acte lipsă, care ar împiedica Corporația să urmărească creanțele cesionate sau a careva înscrisuri care atestă veridicitatea creanțelor transmise în contul datoriei, nu a pretins niciodată că, din cauza inacțiunii cedentului ar fi în imposibilitate de a-și exercita drepturile și interesele sale în raport cu creanțele preluate, nu a cerut cedentului să-și onoreze corespunzător obligațiile asumate prin contractul de cesiune a creanțelor, la fel cum nu a cerut ca acesta să înceteze urmărirea în instanța de judecată a creanțelor cesionate. Or, este de neînțeles și absolut incalificabil faptul că, instanța de apel nu a apreciat critic această conduită nefirească și dubioasă a Corporației.

A invocat că, instanța de apel a mai reținut că, cauza contractului de cesiune a creanțelor nu întrunește condiția de valabilitate prevăzută la art. 207 din Codul civil, or, prin intenția părților de a eluda eventualele restricții ale CNPF dispuse prin hotărârile nr. 37/2 din 13 septembrie 2012 și nr. 12/3 din 14 februarie 2014, față de AEÎ „Colicăuți”, se încalcă ordinea publică instituită de CNPF în domeniul asociațiilor de economii și împrumut sub aspectul asigurării rambursării depunerilor de economii ale AEÎ „Colicăuți” față de membrii depunători. Aceste alegații nu rezistă nici unei critici, sunt absolut aberante și nesuținute de nici o logică și argument probatoriu. Or, cum se putea ca la etapa semnării contractului de cesiune a creanțelor din 21 februarie 2011, ambele părți contractante să presupună și/sau să

se înțelege, premeditat, să semneze, la 21 februarie 2011, un act juridic fără intenția de a produce efecte juridice, știind că, în anii 2012 și 2014 față de AEÎ „Colicăuți” vor fi aplicate restricții de CNPF - restricțiile dispuse prin hotărârile enunțate.

A specificat că, s-a demonstrat cu probe concludente și argumente pertinente faptul că, Corporația și angajații săi au avut un rol esențial, chiar determinant, în toate evenimentele care s-au derulat pînă și după semnarea contractului de cesiune, au fost împuterniciți și delegați de Corporație să acorde asistență, au reprezentat Asociația în instanțele de judecată, inclusiv în toate procesele judiciare despre care Corporația invocă că nu cunoștea.

A relevat că, însăși faptul că, Corporația a delegat salariații săi să acorde asistență și să reprezinte Asociația în instanțele de judecată, plătind salariile acestor salariați și acoperind toate cheltuielile suportate, denotă cu certitudine că, Asociația nu avea nici un interes să suporte cheltuielile date pe motiv că creanțele nu îi mai aparțineau, acestea fiind cesionate Corporației, beneficiarul final al acestora.

A considerat că, instanța de apel a ignorat în totalitate argumentele și înscrisurile prezentate de AEÎ „Colicăuți” și de intervenienții accesorii, or, instanța de apel a dat apreciere exclusiv argumentelor invocate de Corporație, nu a analizat în detaliu și multiaspectual circumstanțele relatate de intervenientul accesoriu Pavel Mitioglu, care, comparativ cu declarațiile contradictorii ale reprezentanților Corporației și ale unor intervenienți, au fost susținute cu înscrisuri concludente și cazuri concrete.

A mai considerat că, instanța de apel a depășit incontestabil limitele și competențele sale legale, a abuzat și a încălcat principiile fundamentale, a interpretat eronat și arbitrar normele de drept material și procesual.

A menționat că, în speță, instanța de apel nu a stabilit despre care interes general, social, trebuie ocrotit. Instanța nu a clarificat că, de fapt, acțiunea înaintată de către Corporație urmărește ocrotirea interesului particular și nu ocrotirea interesului general, mai ales în contradictoriu cu drepturile și interesele Asociației, care reprezintă partea de bună-credință a raportului juridic.

Prin referința depusă la 23 noiembrie 2020 SA „Corporația de Finanțare Rurală” SA a solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 31 martie 2021 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

La caz, se reține că, prin decizia din 18 decembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de către Asociația de Economii și Împrumut „Colicăuți”, în proces de lichidare benevolă, a fost casată integral decizia instanței de apel și a fost trimisă cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată. (f. d. 190-198, vol. IV).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că, netrimiteră cauzei spre rejudecare a doua oară a fost concepută de legiuitor ca o dispoziție edictată în favoarea părților, urmărindu-se soluționarea într-un termen rezonabil a cauzelor, însă, în speță, aplicarea acestei dispoziții este în defavoarea recurentului, aplicarea ei producându-le daune mult mai mari decât trimiterea spre rejudecare. O altă soluție decât trimiterea spre rejudecare ar echivala cu o validare și protejare a unor încălcări grave ale legii săvârșite în instanța de apel și implică la o atingere severă adusă drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor.

Din materialele dosarului rezultă că, în temeiul contractelor de împrumut nr.011/TL/178/2008 din 19 iunie 2008, nr. 013/TL/178/2009 din 21 februarie 2009 și nr. 029/TS/178/2010 din 14 aprilie 2010, SA „Corporația de Finanțare Rurală” a acordat Asociației de Economii și Împrumut „Colicăuți” împrumuturi în sumă de 1160000 de lei, 274 000 de lei și 3 620 000 de lei, cu scadența la 01 iulie 2011, 25 februarie 2012 și, respectiv, 15 aprilie 2011 (f. d. 7-11, 89, 90, vol. I).

De asemenea, din materialele dosarului rezultă că, la 21 februarie 2011, între AEÎ „Colicăuți”, în calitate de cedent și SA „Corporația de Finanțare Rurală”, în calitate de cedent, a fost încheiat contractul de cesiune a creanțelor nr. 178/2011, prin care cedentul, în contul achitării datoriei sale către cesionar, a transmis, iar cesionarul a primit dreptul de a cere și primi de la următoarele 118 persoane menționate în contract, numiți în continuare debitori, sumele datoriiilor acordate acestora de către AEÎ „Colicăuți”, existente la data semnării prezentului contract (f.d. 66, 67, vol. I).

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, SA „Corporația de Finanțare Rurală” a solicitat constatarea nulității absolute a contractului de cesiune a creanțelor nr. 178/2011 din 21 februarie 2011, încheiat cu Asociația de Economii și Împrumut „Colicăuți” și încasarea de la Asociația de Economii și Împrumut „Colicăuți” a datoriei contractuale în sumă de 1 213 764,66 de lei, formată din împrumut restant în sumă de 1 183 204 lei și dobânda restantă pe contractele de împrumut în sumă de 30 560,86 de lei.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către SA „Corporația de Finanțare Rurală” și cererea de alăturare la apel depusă de către Ion Gangura, a ajuns la concluzia temeiniciei acestora, casând integral hotărârea primei instanțe și pronunțând o nouă hotărâre, prin care a admis acțiunea depusă de către SA „Corporația de Finanțare Rurală”, a constatat nulitatea absolută a contractului de cesiune a creanțelor nr. 178/2011 din 21 februarie 2011, încheiat între Asociația de Economii și Împrumut „Colicăuți” și SA „Corporația de Finanțare Rurală” și a încasat de la Asociația de Economii și Împrumut „Colicăuți” în beneficiul SA „Corporația de Finanțare Rurală” datoriile contractuale în sumă totală de 1 213 764,66 de lei și taxa de stat în sumă de 65 507 lei.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, verificând legalitatea deciziei, a constatat că, instanța de apel, la examinarea cauzei, a încălcat normele de drept procedural.

Din materialele dosarului rezultă că, în ședința de judecată a instanței de apel din 03 martie 2020 lichidatorul Asociației de Economii și Împrumut „Colicăuți”, în proces de lichidare benevolă, Alexandru Bostan a solicitat amânarea ședinței de judecată, deoarece reprezentantul SA „Corporația de Finanțare Rurală”, Dionis Pascari a prezentat probe suplimentare și dorește să se pregătească pe marginea acestor probe.

Prin urmare, instanța de apel a dispus întreruperea ședinței de judecată pentru 24 martie 2020, iar la 27 martie 2020 a dispus contramandarea ședinței de judecată din 24 martie 2020 fără termen, dosarul fiind suspendat de drept, iar părțile urmau să fie înștiințate ulterior despre data și ora următoarei ședințe de judecată.

De asemenea, din materialele dosarului rezultă că, următoarea ședință de judecată a instanței de apel a fost numită pentru 09 iunie 2020.

La 15 mai 2020 Comisia Națională Extraordinară de Sănătate Publică a adoptat hotărârea nr. 11, prin care a interzis pînă la data de 30 iunie 2020 aflarea persoanelor în vîrstă de peste 63 de ani în afara domiciliului și în spațiile publice fără necesitate stringentă, cu posibilitatea de prelungire a termenului de interdicție în funcție de situația epidemiologică, iar nerespectarea măsurilor de sănătate publică expuse în prezenta hotărâre constituie pericol pentru sănătatea publică și va servi temei pentru tragere la răspundere contravențională și/sau penală a persoanelor vinovate.

La 01 iunie 2020 lichidatorul Asociației de Economii și Împrumut „Colicăuți”, în proces de lichidare benevolă, Alexandru Bostan a depus o cerere, prin care a solicitat amânarea ședinței de judecată, deoarece este născut în anul 1955, are vîrsta de peste 63 de ani și, respectiv, este persoană care se atribuie la persoanele aflate în zona de risc sporit.

Conform certificatului din 09 iunie 2020, semnat de către judecătorul Curții de Apel Bălți, Natalia Chircu, ședința de judecată din 09 iunie 2020 a fost contramandată, iar părțile urmau să fie înștiințate ulterior despre data și ora următoarei ședinței de judecată.

Ulterior, conform hotărârii Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică nr. 17 din 23 iunie 2020, a fost prelungită pînă la data de 15 iulie 2020, pe

întreg teritoriul Republicii Moldova, starea de urgență în sănătate publică, cu posibilitatea de prelungire a termenului dat în funcție de evoluția situației epidemiologice. Pe perioada stării de urgență în sănătate publică a fost restricționată aflarea persoanelor în vârstă de peste 63 ani, în afara domiciliului și în spațiile publice fără necesitate stringentă. Nerespectarea măsurilor de sănătate publică expuse în prezenta hotărâre constituie pericol pentru sănătatea publică și va servi temei pentru tragere la răspundere contravențională și/sau penală a persoanelor vinovate.

Actele cauzei denotă faptul că, instanța de apel a numit ședința de judecată pentru data de 07 iulie 2020.

La 07 iulie 2020 lichidatorul Asociației de Economii și Împrumut „Colicăuți”, în proces de lichidare benevolă, Alexandru Bostan a depus o cerere, prin care a solicitat amânarea ședinței de judecată, deoarece este născut în anul 1955, are vârsta de peste 63 de ani și, respectiv, este persoană care se atribuie la persoanele aflate în zona de risc sporit.

Tot la 07 iulie 2020 instanța de apel a considerat posibilă derularea ședinței de judecată în lipsa părților neprezentate, a examinat cauza și a pronunțat dispozitivul deciziei.

În circumstanțele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, instanța de apel a încălcat dreptul recurentului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Or, unul din principiile procesului echitabil, rezultând din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, este contradictorialitatea între părțile, care sunt parte a procesului. Pentru a răspunde exigențelor articolului enunțat, procedura în fața instanțelor judiciare trebuie să aibă un caracter contradictoriu, un concept similar celui al egalității armelor. Principiul contradictorialității presupune, în fond, posibilitatea pentru părțile în proces de a li se aduce la cunoștință toate dovezile invocate și observațiile formulate și de a face comentarii în legătură cu ele.

Respectarea principiului egalității armelor presupune că, fiecare parte trebuie să obțină o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza în condiții care să nu o plaseze într-o situație dezavantajată în raport cu adversarul său, astfel încât să se mențină un echilibru corect.

Dreptul la o procedură contradictorie implică dreptul unei părți în procesul civil de a lua cunoștință de observațiile sau explicațiile date de cealaltă parte, precum și a le discuta.

În conformitate cu art. 26 alin. (2) și (3) CPC, contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu pricina dată judecății și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței. Instanța care judecă pricina își păstrează imparțialitatea

și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale cauzei.

Prin urmare, în condițiile în care participanții la proces au fost privați de dreptul de a participa la examinarea cauzei în ordine de apel, instanța de recurs conchide că, nu constituie decît o îngrădire a dreptului acestora de a beneficia de un proces echitabil, cu respectarea principiilor procesului civil reglementate atît de legislația națională, cît și cea internațională.

Astfel, din considerentele menționate și deoarece eroarea judiciară în cauză nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către lichidatorul Asociației de Economii și Împrumut „Colicăuți”, în proces de lichidare benevolă, Alexandru Bostan.

Se casează integral decizia din 07 iulie 2020 a Curții de Apel Bălți în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea pe acțiuni „Corporația de Finanțare Rurală” împotriva Asociației de Economii și Împrumut „Colicăuți”, intervenienți accesorii Alexandru Bostan, Ion Agachii, Ion Gangura, Galina Cicanci, Oleg Ceban, Valeriu Iașan, Pavel Mitioglu și Sandu Șamatailo cu privire la încasarea datoriei și constatarea nulității absolute a contractului de cesiune a creanțelor, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Svetlana Filincova

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Mariana Pitic